

УКРАЇНА
Чернігівська область

СХВАЛЕНО

розпорядження голови
обласної державної адміністрації

ЗАТВЕРДЖЕНО

рішення одинадцятої сесії
шостого скликання обласної ради

_____ 20__ року № _____

_____ 20__ року

ОБЛАСНА ПРОГРАМА

**розвитку малого і середнього підприємництва
на 2013 - 2014 роки**

Зміст

Вступ	3
1. Характеристика Програми розвитку малого і середнього підприємництва Чернігівської області на 2013-2014 роки	5
2. Стан розвитку малого і середнього підприємництва в області. Головні завдання та стримуючі фактори	9
2.1. SWOT-аналіз розвитку малого і середнього підприємництва	9
2.2. Аналіз стану, тенденцій та проблем підприємництва в області ...	13
3. Мета Програми та перелік пріоритетних напрямків підтримки малого і середнього підприємництва	19
4. Заходи Програми розвитку малого і середнього підприємництва	20
4.1. Впорядкування нормативного регулювання підприємницької діяльності.....	21
4.2. Фінансово-кредитна та інвестиційна підтримка.....	23
4.3. Ресурсне та інформаційне забезпечення.....	25
4.4. Формування інфраструктури підтримки підприємництва.....	30
4.5. Удосконалення системи надання адміністративних послуг.....	31
5. Очікувані (прогнозні) показники ефективності реалізації заходів Програми.....	32
Додаток: Елементи інфраструктури підтримки підприємництва у Чернігівській області	36

Вступ

Обласна Програма розвитку малого і середнього підприємництва на 2013-2014 роки розроблена на виконання Закону України “Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва”, розпорядження голови обласної державної адміністрації від 25.06.2012 № 240 з урахуванням економічних і соціальних особливостей регіону.

У Програмі враховані положення законів України “Про стимулювання розвитку регіонів”, “Про Національну Програму сприяння розвитку малого підприємництва в Україні”, “Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України”, Програми економічних реформ на 2010 - 2014 роки “Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава”, Стратегії соціально-економічного розвитку Чернігівської області на період до 2015 року, Програми економічного і соціального розвитку Чернігівської області, а також Методичних рекомендацій Держпідприємництва України щодо формування і реалізації регіональних та місцевих програм розвитку малого і середнього підприємництва.

Враховуючи сучасне становище бізнесу регіону та результати ґрунтовного аналізу факторів впливу на цю сферу діяльності було сформовано мету, пріоритетні завдання, визначено очікувані показники ефективності реалізації Програми, а також напрацьовано комплекс заходів відповідно до наявних матеріально-технічних, трудових, сировинних ресурсів та фінансових можливостей.

До зазначеної роботи залучались фахівці органів влади, наукових установ, представники бізнесу, громадських організацій підприємців та їх об'єднань. При розробленні Програми враховано пропозиції райдержадміністрацій, виконкомів міських рад, членів робочої групи.

Основними принципами, на яких базується Програма, є: об'єктивність, науковість, гласність, рівність, доцільність, ефективність, дотримання загальнодержавних інтересів.

Вона є складовою частиною Програми соціально-економічного розвитку області, логічним продовженням регіональної Програми розвитку малого підприємництва попереднього періоду та є одним з важливих інструментів реалізації на регіональному рівні відповідної державної політики, політики зайнятості населення та інвестиційно-інноваційної стратегії держави і направлена на підвищення його конкурентоспроможності та динамічного зростання.

Контроль за виконанням Програми здійснює обласна державна адміністрація та профільна комісія обласної ради.

Основними формами контролю за реалізацією заходів та досягненням показників Програми є:

- ✓ щоквартальна звітність структурних підрозділів облдержадміністрації, виконкомів міських рад, райдержадміністрацій, громадських організацій та підприємницьких структур;

- ✓ отримання та аналіз державної статистичної звітності;

- ✓ за потребою, обговорення стану та проблем її реалізації на засіданнях Колегії облдержадміністрації, сесіях обласної ради, засіданнях постійних комісій ради, координаційної ради з питань розвитку підприємництва при облдержадміністрації за участю представників бізнесу тощо;

- ✓ проведення моніторингу і щоквартальне надання узагальненої звітності про хід реалізації Програми Держпідприємству України, іншим центральним органам виконавчої влади, вжиття додаткових заходів згідно з рекомендаціями та пропозиціями зазначених органів влади та при необхідності внесення коректив.

Координацію діяльності органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, причетних до виконання Програми, здійснює обласна державна адміністрація.

**1. Характеристика
Програми розвитку малого і середнього підприємництва
Чернігівської області на 2013-2014 роки**

1.	<p>Загальна характеристика регіону</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Площа території - 31,9 тис. км² ◆ Чисельність наявного населення – 1088,5 тис. осіб ◆ Специфіка області - індустріально-аграрна структура господарства ◆ Відсоток безробітних до всього працездатного населення – 2,4 % ◆ До територій пріоритетного розвитку належать: <ul style="list-style-type: none"> - Городнянський, Корюківський, Новгород-Сіверський, Ріпкинський, Семенівський, Чернігівський, Щорський райони. <p>Єврорегіони: - єврорегіон “Дніпро”.</p>
2	<p>Дата затвердження Програми</p> <p>рішення _____ сесії _____ скликання Чернігівської обласної ради від _____</p>
3	<p>Головний замовник Програми</p> <p>Чернігівська обласна державна адміністрація</p> <p>Головний розробник Програми</p> <p>Головне управління економіки Чернігівської облдержадміністрації</p>
	<p>Співрозробники:</p> <p>Головні управління облдержадміністрації: фінансове, агропромислового розвитку, культури, туризму і охорони культурної спадщини.</p> <p>Управління облдержадміністрації: освіти і науки, у справах сім’ї та молоді.</p> <p>Державна податкова служба в області, обласний центр зайнятості, регіональне відділення Фонду державного майна України по Чернігівській області, Державне управління охорони навколишнього природного середовища в області, Державна організація “Регіональний фонд підтримки підприємництва по Чернігівській області”, міська Ліга (клуб) ділових і професійних жінок, Чернігівські державні технологічний університет та інститут економіки і управління.</p>

4. Мета Програми

Комплексною метою Програми є створення сприятливих умов для стабільної, ефективної роботи суб'єктів малого і середнього бізнесу, підвищення їх конкурентоспроможності, збільшення внеску в соціально-економічний розвиток регіону.

5. Перелік пріоритетних завдань Програми за напрямками підтримки малого і середнього підприємництва:

Напрямок 1. Впорядкування нормативного регулювання підприємницької діяльності:

- оптимізація державної регуляторної політики в області;
- консолідація зусиль органів влади і бізнесу з метою вирішення актуальних питань у сфері підприємництва.

Напрямок 2. Фінансово-кредитна та інвестиційна підтримка:

- спрощення доступу суб'єктів господарювання у сфері малого і середнього підприємництва до фінансово-кредитних ресурсів області;
- інформаційна та методична допомога підприємцям щодо можливостей фінансово-кредитних ресурсів, науково-технічної інформації, залучення коштів інвесторів, у тому числі іноземних.

Напрямок 3. Ресурсне та інформаційне забезпечення:

- інформаційно-консультаційна допомога суб'єктам підприємницької діяльності;
- реалізація освітніх програм, підвищення інформаційної обізнаності суб'єктів підприємництва;
- формування бізнес-культури у підприємницькому середовищі області;
- підтримка молодіжних підприємницьких ініціатив;
- формування позитивної громадської думки щодо професійної діяльності жінок-підприємниць;
- сприяння продуктивній зайнятості населення, спрямованій на підвищення рівня життя, соціальний захист зареєстрованих безробітних;
- сприяння соціально-економічному розвитку територій, залучення жителів сільської місцевості до підприємництва;
- створення сприятливих умов для швидкого доступу суб'єктів підприємництва до корисної інформації;
- створення сприятливих умов для надання якісних послуг суб'єктами малого підприємництва в галузі туризму.

Напрямок 4. Формування інфраструктури підтримки підприємництва:

- налагодження взаємодії елементів інфраструктури;
- сприяння розвитку мережі інфраструктури бізнесу.

Напрямок 5. Удосконалення системи надання адміністративних послуг:

- поліпшення організаційних засад надання адміністративних послуг (в т. ч. документів дозвільного характеру).

6. Очікувані кінцеві результати від реалізації Програми	Дані станом на початок дії Програми	Очікувані показники (прогноз)
Кількість малих підприємств (одиниць)	4850	4950
Кількість малих підприємств на 10 тис. осіб наявного населення (одиниць)	44	46
Кількість середніх підприємств (одиниць)	439	450
Кількість середніх підприємств на 10 тис. осіб наявного населення (одиниць)	4	5
Кількість фізичних осіб - підприємців	43710	44500
Частка обсягу реалізованої продукції (робіт, послуг) малих підприємств у загальному обсязі реалізованої продукції (робіт, послуг), %	22,3	23,0
Частка обсягу реалізованої продукції (робіт, послуг) середніх підприємств у загальному обсязі реалізованої продукції (робіт, послуг), %	45,1	46,0
Надходження від діяльності суб'єктів малого підприємництва до місцевих бюджетів (млн грн)	240	330
Надходження від діяльності суб'єктів середнього підприємництва до місцевих бюджетів (млн грн)	290	420
Кількість об'єктів інфраструктури підтримки малого і середнього підприємництва (одиниць)*		
бізнес-центри	2	4
фонди підтримки підприємництва	2	2
біржі	9	12
аудиторські фірми	15	20
кредитні спілки	42	47
інформаційно-консультаційні установи	8	10
об'єднання підприємців	69	75
Кількість підприємців, що пройдуть підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації (осіб)	1000	1500
Кількість створених робочих місць за рахунок малого бізнесу (одиниць)	12900	13100

* уточнені дані

7.	Терміни і етапи реалізації Програми				
Програма впроваджується протягом 2013-2014 років. Упродовж цього терміну щоквартально проводиться аналіз заходів, що впроваджуються, та здійснюється контроль за виконанням Програми. Один раз на рік проводиться поглиблений аналіз стану розвитку малого підприємництва в регіоні.					
8.	Вартість Програми. Обсяги та джерела фінансування	Загальна вартість 5500 тис. грн			
		Джерела фінансування	2013 рік	2014 рік	Разом
		Кошти обласного бюджету	2000,0	2500,0	4500,0
		Кошти обласного бюджету, повернуті за раніше наданими кредитами через ДО РФПП	450,0	550,0	1000,0
		Кошти єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування	обсяг коштів буде затверджуватись за окремою бюджетною програмою Державним центром зайнятості		
	ВСЬОГО	2450,0	3050,0	5500,0	
9.	Система організації контролю за виконанням Програми				
Кількісні та якісні показники розвитку малого і середнього підприємництва надаються для аналізу головному управлінню економіки облдержадміністрації райдержадміністраціями (виконавчими комітетами міських рад) щоквартально, ДПС в області щоквартально, головним управлінням статистики в області щорічно. Контроль за виконанням заходів Програми здійснює облдержадміністрація та профільна комісія обласної ради.					

2. Стан розвитку малого і середнього підприємництва в області. Головні завдання та стримуючі фактори

2.1. SWOT-аналіз розвитку малого і середнього підприємництва Матриця SWOT-аналізу розвитку підприємництва

	Позитивний вплив	Негативний вплив
Внутрішнє середовище	Сильні сторони	Слабкі сторони
	<p>До найбільш сильних внутрішніх сторін підприємництва відносяться:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ швидка адаптивність, маневреність, мобільність: <ul style="list-style-type: none"> - швидка реакція бізнесу на нові потреби ринку, зміну попиту (в порівнянні з великими підприємствами мають можливості швидше насичувати ринок новими товарами та послугами, які користуються платоспроможним попитом); - більша маневреність і ефективність у розширенні й модернізації діючих підприємств; - орієнтація на конкретного споживача; ▪ потужний сегмент ринку праці: <ul style="list-style-type: none"> - кількість найманих працівників малих і середніх підприємств у 2011 році становила майже 96 тис. осіб; ▪ суттєвий вплив на формування соціальної складової життєдіяльності суспільства через: <ul style="list-style-type: none"> - можливості розвитку підприємницької ініціативи серед соціально вразливих верств населення; - підвищення соціального статусу підприємницької діяльності; 	<p>Слабкими сторонами малого та середнього бізнесу є:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ відчутна територіальна диференціація розвитку підприємництва: <ul style="list-style-type: none"> - у 2011 році кількість малих і середніх підприємств на 10 тис. осіб наявного населення варіювала в межах 21-77 од. в адміністративно-територіальному розрізі; ▪ висока концентрація суб'єктів бізнесу в невиробничій сфері; ▪ підвищена чутливість до конкуренції, зростання рівня цін, умов кредитування; ▪ низька інноваційна активність бізнесу та відповідно низький рівень кооперації з науково-технічним потенціалом; ▪ недостатній рівень освіти підприємців з питань сучасних методів та форм організації господарювання (невміння використовувати сучасні підходи до управління бізнесом, його ризиками); <ul style="list-style-type: none"> - недостатність коштів у підприємців для отримання знань, необхідних для ведення бізнесу; ▪ низька заробітна плата найманих працівників,

- наявність регіональних та місцевих програм підтримки підприємництва із виділенням коштів з відповідних бюджетів на реалізацію заходів програм;
- забезпечення постійних надходжень до місцевих бюджетів:
 - за 2011 рік надійшло від діяльності суб'єктів малого і середнього бізнесу понад 410 млн грн, що на 22,9 % більше ніж у 2010 році;
- зростання обсягів реалізованої продукції (робіт, послуг) суб'єктами малого і середнього бізнесу:
 - за підсумками 2011 року становить більше 2/3 від загального обсягу реалізованої продукції;
- значні можливості диверсифікації видів підприємницької діяльності;
- високий потенційний рівень сприйняття і запровадження сучасних інформаційних технологій;
- функціонування центрів з надання адміністративних послуг та дозвільних, які працюють за принципом "єдиного вікна";
- наявність інформаційних, освітніх програм з підготовки, перепідготовки, підвищення кваліфікації для підприємців та осіб, які бажають розпочати власну справу.

- особливо малих підприємств;
- незначний рівень конкурентоспроможності (в першу чергу у високотехнологічних галузях);
- складність впровадження, а також відсутність економічної мотивації до інвестування у наукоємні проекти (технології і процеси, які потребують, в першу чергу, значних фінансових інвестицій і розраховані на довготривалу перспективу);
- незначна фінансово-економічна потужність сектору малого бізнесу (низький рівень фінансового забезпечення, в першу чергу малих підприємств та фізичних осіб-підприємців у інноваційній, соціальній, комунальній сферах);
- низький рівень міжпідприємницького співробітництва (в т.ч. щодо створення підприємницьких кластерів та мереж для обміну досвідом, технологіями між малими, середніми та великими підприємствами);
- нерозвинута система елементів інфраструктури підтримки підприємницької діяльності;
- низька активність сільського населення для започаткування власної справи.

Зовнішнє середовище	Можливості	Загрози
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ активне використання для розвитку бізнесу потенціалу: природного, географічного, трудового, промислового, інвестиційного, рекреаційного; ▪ істотний освітній і науково-технічний потенціал Чернігівської області (за даними органів статистики за 2011р.): <ul style="list-style-type: none"> - 41 вищий навчальний заклад з філіалами та 20 професійно-освітніх навчальних закладів; ▪ розвинена мережа торгових підприємств та товарної структури оптового і роздрібно-товарообігу, послуг; ▪ створення умов для сприяння реалізації підприємницької ініціативи сільським населенням; ▪ проведення конкурсів бізнес-планів, ярмарок, виставок, визначення кращих підприємців області; ▪ розвинені міжрегіональні та міжнародні соціально-економічні та культурні зв'язки; ▪ позитивні аспекти глобалізації: <ul style="list-style-type: none"> - спрощений доступ до зовнішніх ринків; - сприятливий клімат для нових іноземних інвестицій; ▪ запровадження спрощеної та скороченої у часі процедури державної реєстрації та постановки на облік юридичних та фізичних осіб – підприємців; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ недосконалість законодавчої бази у сфері підприємництва; ▪ низький рівень ВРП на душу населення; ▪ недостатній рівень безпеки бізнесу, недоброякісна конкуренція; ▪ коливання курсів валют, інфляційні ризики, зростання вартості енергоносіїв; ▪ брак державних та регіональних коштів для забезпечення фінансової підтримки підприємництва; ▪ низький рівень кооперації між підприємницькими структурами (малими і середніми фірмами) і науково-дослідними установами області (не сприйняття бізнесом національних науково-технічних досягнень); ▪ індустріальний (з характеристиками сировинного) тип розвитку промислового сектору і суспільства; ▪ зростаюча кількість глобальних екологічних проблем; ▪ досить висока вартість та орендна плата на об'єкти нерухомості; ▪ низький рівень соціального захисту найманих працівників; ▪ обтяжливість реєстраційно-дозвільних процедур, недостатня ефективність регуляторної політики;

- удосконалення процедури отримання адміністративних послуг, в тому числі дозвільних документів за принципом “єдиного вікна”;
- розширення фінансово-кредитної допомоги суб’єктам підприємництва:
 - відшкодування за рахунок коштів обласного бюджету відсотків за отримані кредити;
 - кредитування найбільш ефективних інвестиційних проектів;
- розвиток взаємодії органів місцевої влади з підприємцями та їх громадськими об’єднаннями;
- наявність вільних ринкових ніш, широке поле діяльності для розвитку бізнесу, в тому числі збільшення частки малого підприємництва виробничого спрямування.

- складність процедур сертифікації і стандартизації товарів та послуг;
- недосконала система державного нагляду за підприємницькою діяльністю;
- недостатній обсяг доступних для підприємців фінансово-кредитних ресурсів (в т.ч. проблема отримання кредиту на започаткування підприємницької діяльності; складний порядок отримання мікрокредитів; нерозвиненість практики страхування бізнесу та бізнес-проектів);
- недостатній рівень залучення молоді до підприємництва (в т.ч. недостатність вивчення на різних рівнях освіти основ ведення бізнесу).

2.2. Аналіз стану, тенденцій та проблем підприємництва в області

Формування конкурентоспроможної, соціально спрямованої економіки з розвиненим приватним сектором, його важливою складовою – підприємництвом, є пріоритетом економічної політики в області.

Малий та середній бізнес як вагомий ринкоутворюючий чинник економіки характеризується раціональними формами управління, стимулює конкуренцію, сприяє послабленню монополізму, позитивно впливає на структуру господарства та на якісну характеристику валового внутрішнього продукту, розширює сферу свободи ринкового вибору, забезпечує більш швидку реалізацію інновацій та розширення соціальної бази.

Сучасному малому та середньому підприємництву притаманні свої особливості, переваги й недоліки. Показниками вагомості ролі бізнесу є передусім дані про його кількісні параметри.

Із впровадженням нових критеріїв віднесення суб'єктів підприємництва до малих, середніх і великих, у структурі всіх підприємств за кількістю посилилася значимість малих і середніх.

За підсумками 2011 року частка останніх у загальній кількості підприємств області складає 99,4 % (рис. 1).

Структура суб'єктів господарювання області

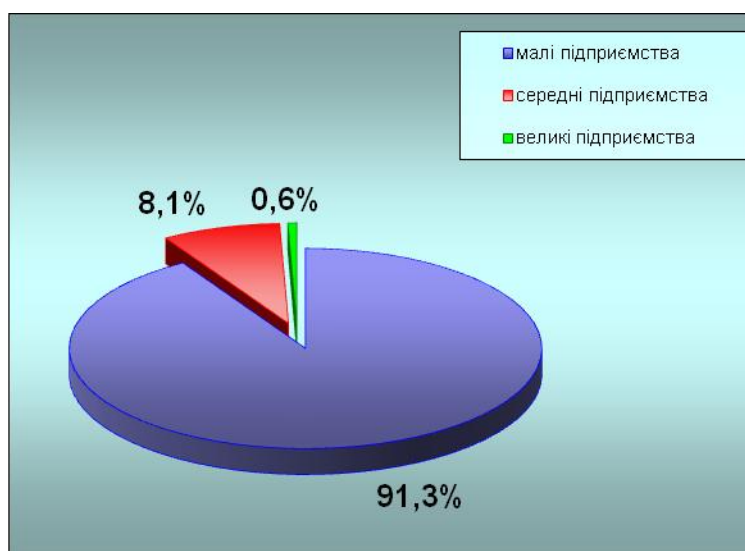

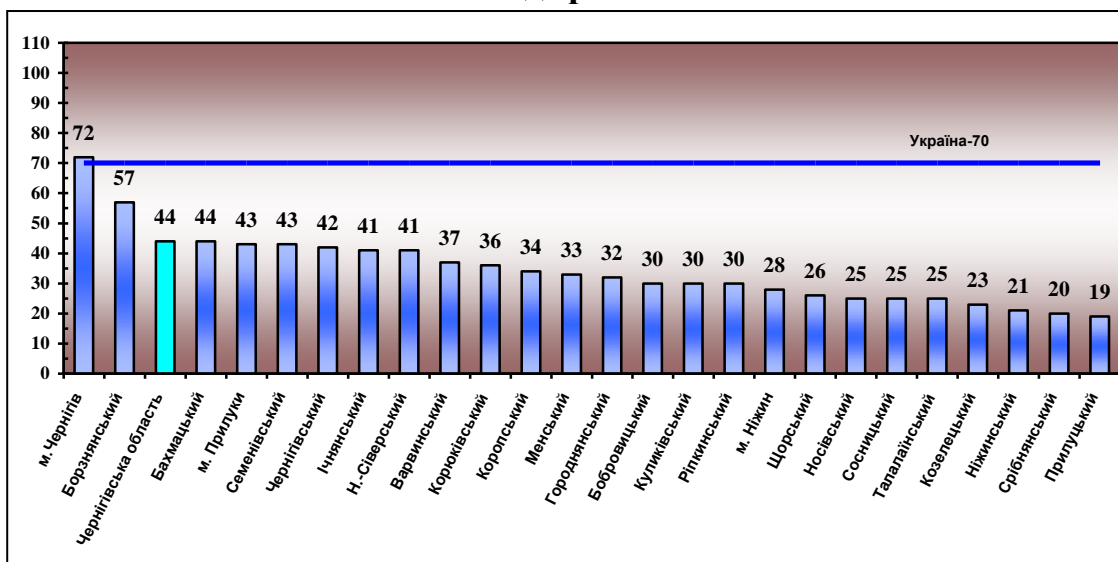
Рисунок 1

При цьому, частка малих підприємств вище у містах Чернігові та Прилуках (92,8% і 92,0%), Борзнянському та Чернігівському районах (92,1% та 93,8%), а середніх підприємств - в м. Ніжині (12,5%), Срібнянському, Носівському, Талалаївському та Щорському районах (відповідно 13,8%, по 12,5% та 12,2%).

Аналізуючи кількість малих і середніх підприємств на 10 тис. осіб наявного населення, слід відмітити, що протягом останніх років кількість середніх підприємств залишається на тому ж рівні – 4 підприємства, який дорівнює середньому показнику по Україні, а кількість малих підприємств поступово зростає і становить 44.

Серед міст та районів області насиченість малих підприємств вище середньообласного показника тільки у місті Чернігові (72 одиниці) та Борзнянському районі (57 одиниць). Найменша кількість - у Прилуцькому (19) та Срібнянському (20) районах (рис.2).

**Кількість малих і середніх підприємств
у розрахунку на 10 тисяч осіб наявного населення**
Малі підприємства

Середні підприємства

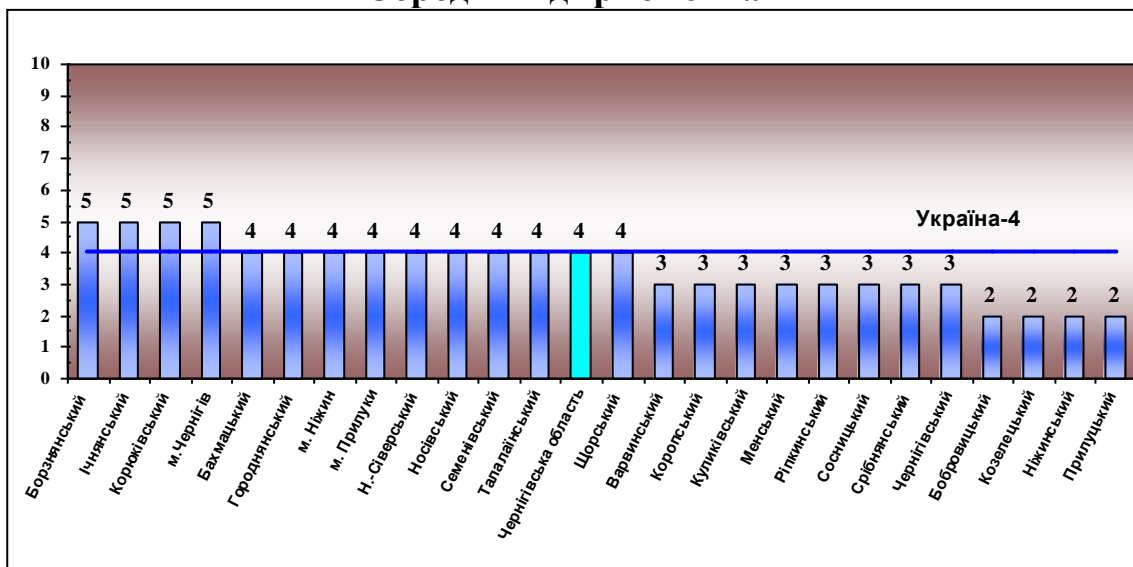

Рисунок 2

Мале і середнє підприємництво розвивається майже у всіх галузях господарського комплексу області.

За видами економічної діяльності традиційно найбільшою є частка підприємств, які діють у сфері торгівлі, обслуговування населення, сільському та лісовому господарстві.

Крім того, вагома соціальна роль бізнесу визначається у його забезпеченні роботою працездатного населення області, створення нових робочих місць.

На підприємствах області в 2011 році кількість зайнятих становила майже 96 тисяч осіб, з них 98,2 % це наймані працівники (штатні та позаштатні), більшість з яких працює на середніх підприємствах – 57,8 тисяч осіб, решта на малих.

При цьому, середня кількість найманих працівників на одному малому підприємстві становить 8 осіб, тоді як на середньому значно більше - понад 130 осіб.

Розглядаючи чисельність працюючих у малому і середньому бізнесі в адміністративно-територіальному розрізі, можна зазначити, що кожна друга особа працює на підприємствах, які розташовані в містах обласного значення Чернігові, Прилуках та Ніжині.

Крім того, майже 80% нових робочих місць, введених в дію протягом минулих років в області, створено у сфері малого бізнесу.

Щороку зростає середня заробітна плата найманих працівників, яка в 2011 році на малих підприємствах зросла на 16,5 %, на середніх на 19,8 % і становила відповідно 1161,92 та 1656,74 гривень/місяць.

Найбільша заробітна плата у сфері малого бізнесу зафіксована у Прилуцькому (2311,93 грн), Н.-Сіверському (1772,12 грн) та Бобровицькому (1655,74 грн) районах, а на середніх підприємствах – у м. Ніжині (1954,38 грн).

Малим і середнім бізнесом у 2011 році забезпечено 2/3 обсягу реалізації продукції (робіт, послуг) від загального обласного показника.

Обсяг реалізації малими підприємствами склав понад 6 млрд грн, середніми більше 12 млрд грн, а це відповідно кожна четверта та друга гривня від загального обсягу реалізації (рис 3).

Обсяг реалізованої продукції (робіт, послуг) малими підприємствами, млн грн

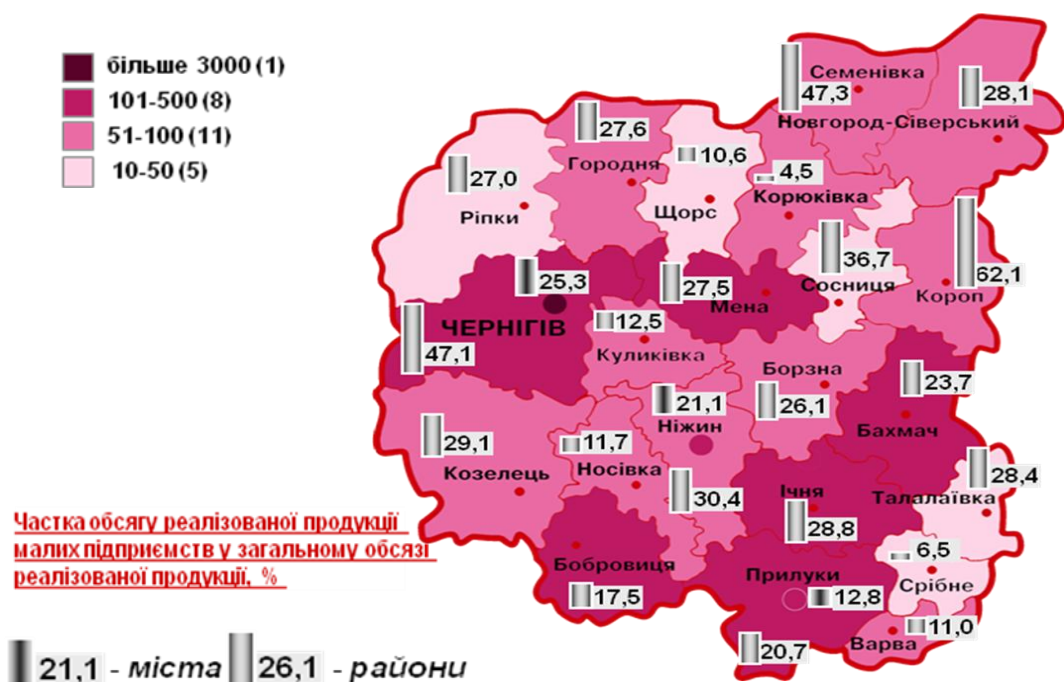

Рисунок 3

Популярною формою господарювання в області залишається фізична особа - підприємець, яка приваблює більш доступною процедурою реєстрації, меншим податковим навантаженням та відсутністю щомісячного звітування перед державними органами статистики.

Простота, мінімальність витрат на оформлення процедур обліку та звітності у цієї категорії підприємців дає можливість залучати до роботи вагому частину працездатного населення і розвивати власну справу.

Таких підприємців щорічно реєструється близько 3-4 тис. осіб і їх кількість налічує 43,6 тисяч осіб. У трудових відносинах з суб'єктами господарювання – фізичними особами перебуває 18,8 тисяч громадян.

Протягом минулого року надходження до місцевих бюджетів від діяльності суб'єктів малого бізнесу збільшились у більшості районів та містах. За січень-вересень 2012 року надходження в порівнянні з відповідним періодом минулого року зросли більше ніж на половину (на 59,6 %) і склали 217,8 млн гривень. Це п'ята частина всіх надходжень (20,1 %).

В окремих районах цей показник суттєво впливає на формування дохідної частини бюджету і складає, зокрема, у Ніжинському (33,7 %), Семінівському (33,2 %) та Менському (25,2 %) до загальної кількості надходжень (рис. 4).

**Сума надходжень до місцевого бюджету
від діяльності суб'єктів малого бізнесу, млн грн**

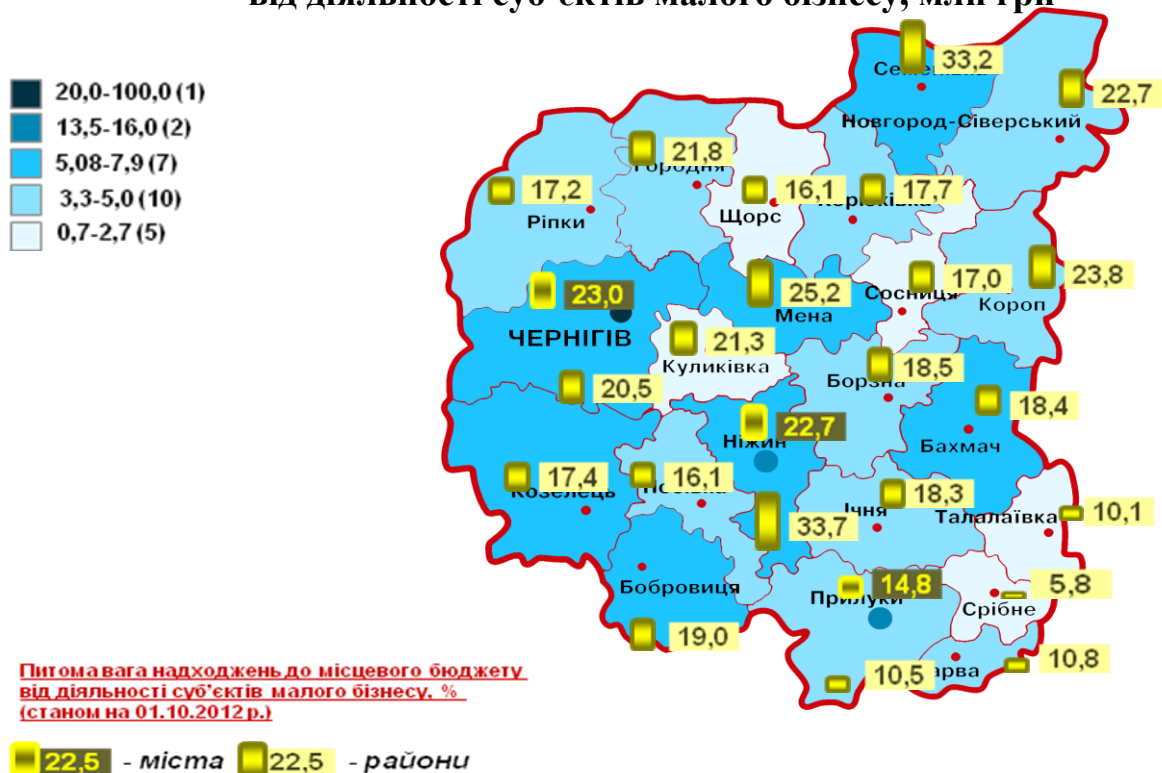

Рисунок 4

Також поступово зростає питома вага надходжень від діяльності середнього підприємництва, яка у 2011 році становила 222,4 млн грн, що на третину більше ніж у 2010 році.

На основі проведеного аналізу, окрім вищевикладеного, можна виділити основні фактори, які перешкоджають подальшому розвитку підприємництва, та на подолання яких спрямовано обласну Програму у 2013-2014 роках:

- недосконалість нормативно-правового регулювання підприємництва;
- диспропорції у розвитку малого і середнього бізнесу по районах та містах області;
- обмеженість доступу підприємців до фінансово-кредитних ресурсів та їх висока вартість;
- обтяжлива система здійснення державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності;
- недостатня ефективність реалізації державної регуляторної політики;
- досить складна процедура отримання в районах адміністративних послуг, в певних випадках і документів дозвільного характеру;
- недостатньо розвинута інфраструктура підтримки підприємництва;

- низький рівень інноваційної діяльності в бізнесі;
- недостатня ефективність зусиль місцевих органів влади щодо захисту прав суб'єктів малого та середнього бізнесу та підприємців щодо соціально-економічного розвитку територій.

З метою досягнення позитивних результатів від реалізації заходів Програми, необхідно зосередитись на вирішенні таких актуальних завдань:

- зменшення втручання державних органів у діяльність суб'єктів господарювання та усунення перешкод для розвитку господарської діяльності;

- стимулювання залучення інвестицій у сферу малого і середнього бізнесу;

- налагодження кооперації між різними категоріями підприємств, створення умов для добросовісної конкуренції;

- вдосконалення порядку надання адміністративних послуг, підвищення їх якості, створення сприятливих і доступних умов для реалізації фізичними і юридичними особами прав на одержання таких послуг;

- ініціювання подальшого впорядкування нормативно-правового регулювання підприємницької діяльності;

- гарантування прав суб'єктів малого і середнього підприємництва під час здійснення державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності;

- реалізація механізму часткового відшкодування відсоткових ставок за кредитами суб'єктів підприємницької діяльності;

- забезпечення фінансування у формі фінансового кредиту найбільш ефективних інвестиційних проєктів суб'єктів малого підприємництва з пріоритетних видів діяльності;

- організація підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів для суб'єктів підприємництва;

- розширення мережі об'єктів інфраструктури підтримки підприємництва;

- продовження роботи “Молодіжної школи бізнесу”, “Днів юридичної допомоги”, багатовекторної “гарячої лінії” для підприємців області;

- залучення до підприємницької діяльності сільського населення, популяризація серед нього пріоритетних видів підприємницької діяльності;

- проведення циклу теле-, радіопередач “Власна справа”;

- інформаційно-консультаційна допомога суб'єктам господарської діяльності, формування бізнес-культури у підприємницькому середовищі області.

3. Мета Програми та перелік пріоритетних напрямків підтримки малого і середнього підприємництва

Головна мета Програми – спрямування дій місцевих органів влади, суб'єктів малого і середнього бізнесу, громадських організацій підприємців, їх об'єднань на створення сприятливих умов для розвитку підприємницької діяльності, поліпшення інвестиційного клімату, забезпечення конкурентоспроможності бізнесу та підвищення його ролі у вирішенні завдань соціально-економічного розвитку регіону, формування і впровадження ефективної державно-громадської системи обслуговування, підтримки і захисту сфери підприємництва.

Пріоритетними напрямками підтримки малого і середнього підприємництва області на 2013-2014 роки визначено:

- виробництво та переробка сільськогосподарської продукції (у тому числі вирощування нових та нетрадиційних для регіону видів продукції, відгодівля худоби, виробництво м'яса, промислове розведення риби, садівництво, бджільництво тощо);
 - машинобудування, виробництво машин та устаткування;
 - легка промисловість (виготовлення швейних виробів та взуття тощо);
 - деревообробна промисловість (виготовлення дерев'яних конструкцій для житлового будівництва, меблів, столярних виробів тощо);
 - виробництво будівельних матеріалів (будівельні суміші, оздоблювальні матеріали та конструкції, цегла, керамічні та бетонні вироби тощо);
 - будівництво та ремонтно-будівельні роботи;
 - виробництво електричного, електронного та оптичного устаткування, приладобудування та інформаційних технологій, освоєння та розробка високотехнологічних виробів, впровадження інновацій, розробка нових програмних продуктів, впровадження енергозберігаючих технологій;
 - запровадження виробничих процесів з використанням місцевої сировини та відходів виробництва;
 - туристична та рекреаційна сфери (розвиток готельного бізнесу, сільського “зеленого” туризму, розробка нових туристичних маршрутів, виготовлення сувенірної продукції, відродження народних промислів тощо);
 - надання платних послуг населенню, в тому числі транспортних, побутових, посередницьких, інформаційно-консультаційних тощо;
 - виробництво продуктів харчування;
 - охорона здоров'я та соціальна сфера.

4. Заходи Програми розвитку малого і середнього підприємництва

План Заходів

№ з/п	Цілі	Заходи	Ресурси	Оцінка
1.	Створення сприятливих умов для стабільної, ефективної роботи суб'єктів малого і середнього бізнесу, підвищення їх конкурентоспроможності, збільшення внеску в соціально-економічний розвиток регіону	За напрямом 1. Впорядкування нормативного регулювання підприємницької діяльності	Кошти обласного бюджету, в тому числі повернуті за раніше наданими кредитами через ДО РФПП в області, Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття	Збільшення кількісних і якісних показників діяльності малого і середнього бізнесу, підвищення освітнього рівня широких верств населення від здобуття знань до започаткування та ведення власної справи, спрощення отримання адміністративних послуг тощо.
2.		За напрямом 2. Фінансово-кредитна та інвестиційна підтримка		
3.		За напрямом 3. Ресурсне та інформаційне забезпечення		
4.		За напрямом 4. Формування інфраструктури підтримки підприємництва		
5.		За напрямом 5. Удосконалення системи надання адміністративних послуг		

4.1. Впорядкування нормативного регулювання підприємницької діяльності

№ з/п	Пріоритетні завдання	Зміст заходу	Термін виконання	Виконавці	Джерела фінансування	Вартість, тис. грн	
						2013 р.	2014 р.
4.1.1	Оптимізація державної регуляторної політики у сфері підприємництва в області	Висвітлення у місцевих ЗМІ, на веб-сайтах обласної державної адміністрації та головного управління економіки облдержадміністрації інформації щодо реалізації державної регуляторної політики	Протягом терміну дії Програми	Головне управління економіки облдержадміністрації, райдержадміністрації, виконавчі комітети міських рад	Кошти обласного бюджету	3,0	3,0
		Залучення представників бізнесу, громадських організацій підприємців та їх об'єднань, наукових установ до розробки та обговорення проектів нормативно-правових актів з питань підприємництва			-	-	-
		Розроблення та випуск довідково-інформаційних матеріалів з реалізації державної регуляторної політики	Протягом терміну дії Програми		Кошти обласного бюджету	10,0	10,0
4.1.2	Консолідація зусиль органів влади і бізнесу області з метою вирішення актуальних питань у сфері підприємництва	Підготовка пропозицій центральним органам виконавчої влади щодо удосконалення діючої законодавчої бази у сфері підприємництва	Протягом терміну дії Програми	Головне управління економіки облдержадміністрації, Державна податкова служба в області, райдержадміністрації, виконавчі комітети міських рад	-	-	-
		Внесення пропозицій органам місцевого самоврядування щодо обґрунтованих ставок для платників єдиного податку 1 та 2 груп			-	-	-
		Моніторинг статистичної інформації та періодичних видань про позитивні тенденції розвитку підприємництва в Україні та області зокрема та поширення, при проведенні навчальних заходів для підприємців, найбільш значущих публікацій з посиланням на видавництво. (Підписка на статистичні довідники, бюлетені та періодичні видання з питань підприємництва)			Кошти обласного бюджету	10,0	10,0

№ з/п	Пріоритетні завдання	Зміст заходу	Термін виконання	Виконавці	Джерела фінансування	Вартість, тис. грн	
						2013 р.	2014 р.
		Проведення для підприємців засідань за “круглим столом” за участю органів державного нагляду (контролю)	Протягом терміну дії Програми	Головне управління економіки облдержадміністрації, Державна організація “Регіональний фонд підтримки підприємництва по Чернігівській області”	Кошти обласного бюджету	5,0	5,0
		Вивчення досвіду щодо питань розвитку малого і середнього підприємництва в інших регіонах України та за її межами (участь у виїзних семінарах, конференціях, ярмарках тощо).				20,0	20,0

4.2. Фінансово-кредитна та інвестиційна підтримка

№ з/п	Пріоритетні завдання	Зміст заходу	Термін виконання	Виконавці	Джерела фінансування	Вартість, тис. грн	
						2013 р.	2014 р.
4.2.1	Спрощення доступу суб'єктів господарювання у сфері малого і середнього підприємництва до фінансово-кредитних ресурсів області	Фінансова підтримка у формі часткового відшкодування відсоткових ставок за кредитами суб'єктів підприємницької діяльності	Протягом терміну дії Програми	Головне управління економіки облдержадміністрації , головне фінансове управління облдержадміністрації, Державна організація "Регіональний фонд підтримки підприємництва по Чернігівській області"	Кошти обласного бюджету	200,0	350,0
		Забезпечення фінансування у формі фінансового кредиту найбільш ефективних інвестиційних проектів суб'єктів малого і середнього підприємництва з пріоритетних видів діяльності			Кошти обласного бюджету	1350,0	1700,0
					Кошти бюджету повернуті за раніше наданими кредитами через ДО РФПП по Чернігівській області	450,0	550,0
4.2.2	Інформаційна та методична допомога підприємцям щодо можливостей фінансово-кредитних ресурсів, науково-технічної інформації, залучення коштів інвесторів, в тому числі іноземних	Розміщення оголошення у ЗМІ про проведення конкурсу на отримання часткового відшкодування відсоткових ставок за кредитами суб'єктів підприємницької діяльності та фінансування у формі фінансового кредиту найбільш ефективних інвестиційних проектів суб'єктів малого і середнього підприємництва з пріоритетних видів діяльності	Протягом терміну дії Програми	Головне управління економіки облдержадміністрації , Державна організація "Регіональний фонд підтримки підприємництва по Чернігівській області"	Кошти обласного бюджету	4,0	4,0

№ з/п	Пріоритетні завдання	Зміст заходу	Термін виконання	Виконавці	Джерела фінансування	Вартість, тис. грн	
						2013 р.	2014 р.
		Постійне висвітлення на сайті ДО РФПП по Чернігівській області інформації щодо реалізації фінансово-кредитної та інформаційно-консультаційної підтримки бізнесу			Кошти обласного бюджету	12,0	12,0
		Створення на сайті головного управління економіки облдержадміністрації бази даних щодо наукових розробок, які потребують залучення інвестицій		Головне управління економіки облдержадміністрації, Чернігівський державний інститут економіки і управління	У межах кошторисних призначень	-	-

4.3. Ресурсне та інформаційне забезпечення

№ з/п	Пріоритетні завдання	Зміст заходу	Термін виконання	Виконавці	Джерела фінансування	Вартість, тис. грн	
						2013 р.	2014 р.
4.3.1	Інформаційно-консультаційна допомога суб'єктам підприємницької діяльності	Організація роботи багатовекторної "гарячої лінії" для підприємців області	Протягом терміну дії Програми	Головне управління економіки облдержадміністрації , Державна організація "Регіональний фонд підтримки підприємництва по Чернігівській області", Чернігівська міська Ліга (клуб) ділових та професійних жінок	Кошти обласного бюджету	28,0	28,0
		Проведення "Днів юридичної допомоги" та консультацій з ведення підприємницької діяльності		Головне управління економіки облдержадміністрації , Державна організація "Регіональний фонд підтримки підприємництва по Чернігівській області"			
		Надання інформаційно-консультаційних послуг, в тому числі інформування підприємницької спільноти через мережу Інтернет про нововведення та зміни податкового законодавства та через нові електронні сервіси від податкової служби України, а саме: "Горизонтальний моніторинг", "Тиждень тематичних консультацій", "Єдина база податкових знань", "Дізнайся більше про свого бізнес партнера", "Пульс податкової" тощо	Протягом терміну дії Програми	Державна податкова служба в області	У межах кошторисних призначень	-	-

№ з/п	Пріоритетні завдання	Зміст заходу	Термін виконання	Виконавці	Джерела фінансування	Вартість, тис. грн	
						2013 р.	2014 р.
4.3.2	Реалізація освітніх програм, підвищення інформаційної обізнаності суб'єктів підприємництва	Проведення семінарів для підприємців	Протягом терміну дії Програми	Головне управління економіки облдержадміністрації , Державна організація “Регіональний фонд підтримки підприємництва по Чернігівській області”, Державна податкова служба в області, Чернігівська міська Ліга (клуб) ділових та професійних жінок, вищі навчальні заклади області	Кошти обласного бюджету	25,0	25,0
		Впровадження циклу телерадіопередач “Власна справа” для осіб, які мають бажання розпочати власну справу та підприємців-початківців	Протягом терміну дії Програми		Кошти обласного бюджету	10,0	10,0
4.3.3	Формування бізнес-культури у підприємницькому середовищі області	Проведення Місячника підтримки підприємництва до Дня підприємця (за окремим розпорядженням голови облдержадміністрації)	Протягом терміну дії Програми	Головне управління економіки облдержадміністрації , Державна організація “Регіональний фонд підтримки підприємництва по Чернігівській області”, райдержадміністрації, виконавчі комітети міських рад	Кошти обласного бюджету	15,0	15,0

№ з/п	Пріоритетні завдання	Зміст заходу	Термін виконання	Виконавці	Джерела фінансування	Вартість, тис. грн	
						2013 р.	2014 р.
4.3.4	Підтримка молодіжних підприємницьких ініціатив	Проведення тренінгів, семінарів з питань підприємницької діяльності для молоді	Протягом терміну дії Програми	Головне управління економіки облдержадміністрації , управління у справах сім'ї та молоді облдержадміністрації, Державна податкова служба у Чернігівській області, Державна організація “Регіональний фонд підтримки підприємництва по Чернігівській області”, вищі навчальні заклади області	Кошти обласного бюджету	10,0	10,0
		Проведення регіонального туру Всеукраїнського конкурсу бізнес-планів підприємницької діяльності серед молоді			У межах кошторисних призначень	-	-
		Проведення “Молодіжної школи бізнесу” з організацією навчального циклу з основ ведення підприємницької діяльності			Кошти обласного бюджету	15,0	15,0
4.3.5	Формування позитивної громадської думки щодо професійної діяльності жінок-підприємниць	Проведення щорічного обласного ярмарку “Що може жінка”. Проведення обласного, міських та районних щорічних конкурсів “Жінка року”	Протягом терміну дії Програми	Головне управління економіки облдержадміністрації , Державна організація “Регіональний фонд підтримки підприємництва по Чернігівській області”, Чернігівська міська Ліга (клуб) ділових та професійних жінок	Кошти обласного бюджету	10,0	10,0
		Висвітлення успішних прикладів діяльності жінок-підприємців у ЗМІ та на веб-сайті жіночого бізнесу в області			Кошти обласного бюджету	4,0	4,0
		Проведення опитувань, соціологічних досліджень серед жінок-підприємців для виявлення основних перешкод розвитку їх діяльності			Кошти обласного бюджету	4,0	4,0

№ з/п	Пріоритетні завдання	Зміст заходу	Термін виконання	Виконавці	Джерела фінансування	Вартість, тис. грн	
						2013 р.	2014 р.
4.3.6	Сприяння продуктивній зайнятості населення, спрямованій на підвищення рівня життя, соціальний захист зареєстрованих безробітних	Проведення професійного консультування безробітних, в тому числі з використанням психодіагностичних методик щодо визначення можливостей їх діяльності у сфері підприємництва, самостійної зайнятості, навчання основам підприємництва, надання правової, фінансової і організаційної підтримки під час започаткування ними власної справи	Протягом терміну дії Програми	Обласний та базові центри зайнятості	Кошти Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття	*	*
		Сприяння працевлаштуванню безробітних громадян, у тому числі шляхом виплати одноразово усієї належної їм допомоги по безробіттю у разі їх бажання започаткувати власну справу, чому передуватиме відповідне навчання основам підприємницької діяльності та захист бізнес-планів				*	*
4.3.7	Сприяння соціально-економічному розвитку територій, залучення жителів сільської місцевості до підприємництва	Організація та проведення виїзних семінарів за “кущовою” схемою, в тому числі для жителів сільської місцевості з питань ведення підприємницької діяльності, розвитку народних ремесел та промислів тощо	Протягом терміну дії Програми	Головне управління економіки облдержадміністрації, Державна організація “Регіональний фонд підтримки підприємництва по Чернігівській області”	Кошти обласного бюджету	20,0	20,0
4.3.8	Створення сприятливих умов для швидкого доступу суб'єктів підприємництва до корисної інформації	Створення та розміщення на веб-сайтах обласної державної адміністрації та головного управління економіки облдержадміністрації баз даних щодо цілісних майнових комплексів, нежитлових приміщень, об'єктів незавершеного будівництва державної власності, які можуть бути запропоновані до приватизації, у т.ч. разом із земельними ділянками	Протягом терміну дії Програми	Головне управління економіки облдержадміністрації, Регіональне відділення Фонду державного майна Чернігівській області	У межах кошторисних призначень	-	-

№ з/п	Пріоритетні завдання	Зміст заходу	Термін виконання	Виконавці	Джерела фінансування	Вартість, тис. грн	
						2013 р.	2014 р.
		Створення та розміщення на веб-сайтах обласної державної адміністрації та головного управління економіки облдержадміністрації баз даних об'єктів нерухомого майна державної власності, які можуть бути передані в оренду			У межах кошторисних призначень	-	-
4.3.9	Створення сприятливих умов для надання якісних послуг суб'єктами малого і середнього підприємництва в галузі туризму	Забезпечити організацію та проведення семінарів з питань розвитку сільського "зеленого", водного та екотуризму для господарів приватних садиб, осіб, які мають можливість та бажання займатися туризмом, сільських голів, відповідальних за питання туризму в органах місцевої влади, незайнятої сільської молоді тощо.	Протягом терміну дії Програми	Головне управління економіки облдержадміністрації, головне управління культури, туризму і охорони культурної спадщини облдержадміністрації, Державна організація "Регіональний фонд підтримки підприємництва по Чернігівській області"	Кошти обласного бюджету	20,0	20,0

* обсяг коштів буде затверджуватись за окремою бюджетною програмою Державним центром зайнятості

4.4. Формування інфраструктури підтримки підприємництва

№ з/п	Пріоритетні завдання	Зміст заходу	Термін виконання	Виконавці	Джерела фінансування	Вартість, тис. грн	
						2013 р.	2014 р.
4.4.1	Налагодження взаємодії елементів інфраструктури	Постійне оновлення реєстру елементів інфраструктури підтримки підприємництва на веб-сайті головного управління економіки облдержадміністрації	Протягом терміну дії Програми	Головне управління економіки облдержадміністрації, райдержадміністрації, виконавчі комітети міських рад	-	-	-
		Визначення кращих структур підтримки і розвитку підприємництва			-	-	-
		Підготовка презентаційних матеріалів щодо діяльності об'єктів інфраструктури підтримки підприємства	Протягом терміну дії Програми	Головне управління економіки облдержадміністрації, Державна організація "Регіональний фонд підтримки підприємства по Чернігівській області", громадські організації підприємців та їх об'єднання	Кошти обласного бюджету	10,0	10,0
	Сприяння розвитку мережі інфраструктури бізнесу	Започаткування діяльності Наукового парку на базі Чернігівського державного інституту економіки і управління	Протягом терміну дії Програми	Чернігівський державний інститут економіки і управління	У межах кошторисних призначень	-	-

4.5. Удосконалення системи надання адміністративних послуг

№ з/п	Пріоритетні завдання	Зміст заходу	Термін виконання	Виконавці	Джерела фінансування	Вартість, тис. грн		
						2013 р.	2014 р.	
4.5.1	Поліпшення організаційних засад надання адміністративних послуг (в т. ч. документів дозвільного характеру)	Розроблення та випуск довідково-інформаційних матеріалів щодо надання органами виконавчої влади адміністративних послуг	Протягом терміну дії Програми	Головне управління економіки облдержадміністрації, райдержадміністрації, виконавчі комітети міських рад	Кошти обласного бюджету	10,0	10,0	
		Покращення матеріально-технічної бази центрів з надання адміністративних послуг			Кошти обласного бюджету	100,0	100,0	
		Висвітлення в місцевих ЗМІ, на веб-сайті облдержадміністрації питань надання адміністративних послуг			Кошти обласного бюджету	3,0	3,0	
		Проведення семінарів-навчань з адміністраторами центрів надання адміністративних послуг, державними адміністраторами дозвільних центрів		Головне управління економіки облдержадміністрації, Державна організація "Регіональний фонд підтримки підприємництва по Чернігівській області"	Кошти обласного бюджету	10,0	10,0	
		Програмне забезпечення робочих місць адміністраторів, державних адміністраторів			Кошти обласного бюджету	40,0	40,0	
		Створення та функціонування веб-сайту з надання адміністративних послуг			Головне управління економіки облдержадміністрації, райдержадміністрації, виконавчі комітети міських рад	Кошти обласного бюджету	10,0	10,0
		Облаштування приміщень центрів надання адміністративних послуг інформаційними стендами, скриньками для отримання звернень, виготовлення довідково-інформаційних матеріалів тощо			Кошти обласного бюджету	30,0	30,0	

5. Очікувані (прогнозні) показники ефективності реалізації заходів Програми*

Таблиця 1. Очікувані показники розвитку сфери малого та середнього підприємництва за 2012 рік

Назва району (міста)	Кількість малих підприємств од.*	Кількість фізичних осіб-підприємців ос.**	Кількість середніх підприємств од.*	Кількість малих підприємств на 10 тис. осіб наявного населення	Кількість середніх підприємств на 10 тис. осіб наявного населення	Чисельність працюючих у суб'єктів малого підприємництва юридичних осіб, ос.	Чисельність працюючих у суб'єктів середнього підприємництва юридичних осіб, ос.	Обсяги реалізованої продукції (робіт, послуг) малих підприємств, млн грн	Обсяги реалізованої продукції (робіт, послуг) середніх підприємств, млн грн	Надходження від діяльності суб'єктів малого підприємництва (юридичних і фізичних осіб) до місцевого бюджету, млн грн	Надходження від діяльності суб'єктів середнього підприємництва (юридичних осіб) до місцевого бюджету, млн грн
Бахмацький	212	1200	20	44	4	1113	2347	168,0	563,50	6,75	14,22
Бобровицький	106	567	8	31	2	593	1060	143,8	207,12	5,72	6,44
Борзнянський	200	531	18	58	5	943	1731	65,4	192,92	5,40	10,30
Варвинський	64	423	6	37	3	513	666	58,4	66,96	2,83	2,65
Городнянський	98	661	13	32	4	921	1515	56,6	155,07	5,01	8,64
Ічнянський	141	551	18	41	5	925	2688	264,8	514,33	4,53	13,09
Козелецький	116	1192	10	23	2	1063	1441	77,7	197,34	5,83	8,77
Коропський	88	605	8	35	3	920	686	94,6	60,14	3,56	4,07
Корюківський	104	864	15	37	5	887	1951	61,8	178,53	5,86	10,34
Куликівський	57	374	6	30	3	490	729	55,0	107,92	2,32	2,64
Менський	130	1399	12	33	3	1214	1370	112,6	189,43	6,80	6,68
Ніжинський	63	572	6	21	2	529	937	63,1	150,69	4,52	4,63
Н.-Сіверський	120	688	12	41	4	1077	1272	80,3	100,22	6,24	8,27
Носівський	79	1108	13	25	4	504	1130	56,7	447,54	10,58	10,38
Прилуцький	73	864	8	19	2	453	1077	154,2	223,11	3,34	6,47
Ріпкинський	91	561	9	30	3	918	1090	50,5	142,12	4,23	11,89
Семенівський	82	462	8	43	4	900	959	62,9	73,08	6,29	6,64
Сосницький	52	469	7	25	3	452	717	31,4	56,54	2,71	3,61
Срібнянський	24	171	4	20	3	193	427	11,6	38,31	0,75	3,84
Талалаївський	35	241	6	25	4	246	654	29,3	77,07	2,68	3,23
Чернігівський	225	1380	16	42	3	1930	1455	272,0	211,33	9,02	7,07
Щорський	66	657	11	26	4	636	876	33,1	292,42	4,43	5,28
м. Ніжин	208	4670	30	28	4	1657	4788	228,5	889,16	19,46	21,43
м. Прилуки	255	3100	24	44	4	2279	3165	458,4	1009,42	15,59	12,71
м. Чернігів	2161	20400	151	73	5	16644	23129	3659,5	7255,73	95,55	96,71
ВСЬОГО	4850	43710	439	44	4	38000	57860	6350,20	13400,00	240,00	290,00

Таблиця 2. Прогнозні показники розвитку сфери малого та середнього підприємництва на 2013 рік

Назва району (міста)	Кількість малих підприємств од.*	Кількість фізичних осіб-підприємців ос.**	Кількість середніх підприємств од.*	Кількість малих підприємств на 10 тис. осіб наявного населення	Кількість середніх підприємств на 10 тис. осіб наявного населення	Чисельність працюючих у суб'єктів малого підприємництва юридичних осіб, ос.	Чисельність працюючих у суб'єктів середнього підприємства юридичних осіб, ос.	Обсяги реалізованої продукції (робіт, послуг) малих підприємств, млн грн	Обсяги реалізованої продукції (робіт, послуг) середніх підприємств, млн грн	Надходження від діяльності суб'єктів малого підприємництва (юридичних і фізичних осіб) до місцевого бюджету, млн грн	Надходження від діяльності суб'єктів середнього підприємництва (юридичних осіб) до місцевого бюджету, млн грн
Бахмацький	214	1212	20	45	4	1119	2351	179,8	619,85	7,87	17,07
Бобровицький	107	572	8	31	2	596	1062	153,9	227,83	6,66	7,73
Борзнянський	202	536	18	58	5	948	1734	70,0	212,21	6,30	12,36
Варвинський	65	427	6	38	3	516	667	62,5	73,65	3,30	3,18
Городнянський	99	668	13	33	4	926	1517	60,6	170,57	5,84	10,36
Ічнянський	143	556	18	42	5	930	2692	283,3	565,76	5,28	15,71
Козелецький	117	1204	10	24	2	1068	1444	83,2	217,07	6,80	10,53
Коропський	89	611	8	35	3	925	687	101,2	66,15	4,15	4,89
Корюківський	105	873	15	37	5	892	1955	66,1	196,38	6,84	12,41
Куликівський	58	378	6	31	3	492	730	58,8	118,71	2,71	3,16
Менський	131	1413	12	34	3	1220	1373	120,5	208,37	7,93	8,01
Ніжинський	64	578	6	22	2	532	938	67,5	165,76	5,27	5,56
Н.-Сіверський	121	695	12	42	4	1082	1274	85,9	110,24	7,27	9,93
Носівський	80	1119	13	26	4	506	1132	60,7	492,29	12,34	12,45
Прилуцький	74	871	8	20	2	455	1079	165,0	245,42	3,90	7,77
Ріпкинський	92	566	9	31	3	923	1092	54,0	156,33	4,93	14,27
Семенівський	83	467	8	44	4	905	960	67,4	80,39	7,33	7,97
Сосницький	52	474	7	26	3	454	718	33,6	62,19	3,16	4,33
Срібнянський	25	173	4	21	3	194	427	12,4	42,14	0,88	4,61
Талалаївський	36	244	6	26	4	248	655	31,3	84,77	3,13	3,87
Чернігівський	227	1394	16	43	3	1940	1458	291,1	232,47	10,51	8,48
Щорський	67	664	11	27	4	639	878	35,4	321,67	5,17	6,33
м. Ніжин	210	4715	30	29	4	1665	4796	244,5	978,08	22,69	25,71
м. Прилуки	258	3131	24	44	4	2291	3171	490,4	1110,36	18,17	15,25
м. Чернігів	2181	20698	152	74	5	16734	23170	3920,9	7991,34	111,57	118,06
ВСЬОГО	4900	44239	440	45	4	38200	57960	6800,00	14750,00	280,00	350,00

Таблиця 3. Прогнозні показники розвитку сфери малого та середнього підприємництва на 2014 рік

Назва району (міста)	Кількість малих підприємств од.*	Кількість фізичних осіб-підприємців ос.**	Кількість середніх підприємств од.*	Кількість малих підприємств на 10 тис. осіб наявного населення	Кількість середніх підприємств на 10 тис. осіб наявного населення	Чисельність працюючих у суб'єктів малого підприємництва юридичних осіб, ос.	Чисельність працюючих у суб'єктів середнього підприємства юридичних осіб, ос.	Обсяги реалізованої продукції (робіт, послуг) малих підприємств, млн грн	Обсяги реалізованої продукції (робіт, послуг) середніх підприємств, млн грн	Надходження від діяльності суб'єктів малого підприємництва (юридичних і фізичних осіб) до місцевого бюджету, млн грн	Надходження від діяльності суб'єктів середнього підприємства (юридичних осіб) до місцевого бюджету, млн грн
Бахмацький	216	1219	21	45	5	1122	2357	193,0	693,61	9,27	20,48
Бобровицький	108	576	8	32	2	598	1064	165,0	254,94	7,85	9,28
Борзнянський	204	539	18	59	5	950	1738	75,0	237,46	7,42	14,83
Варвинський	65	430	6	38	3	517	669	67,0	82,42	3,89	3,82
Городнянський	100	672	13	33	4	929	1521	65,0	190,87	6,88	12,44
Ічнянський	144	560	18	42	5	933	2699	304,3	633,09	6,22	18,85
Козелецький	118	1211	10	24	2	1071	1447	89,3	242,91	8,01	12,63
Коропський	90	615	8	36	3	928	689	108,7	74,02	4,89	5,86
Корюківський	106	878	15	38	5	894	1959	71,0	219,75	8,05	14,89
Куликівський	58	380	6	31	3	494	732	63,2	132,84	3,19	3,80
Менський	132	1421	12	34	3	1224	1376	129,4	233,17	9,34	9,61
Ніжинський	64	581	6	22	2	533	940	72,5	185,48	6,21	6,67
Н.-Сіверський	122	699	12	42	4	1085	1277	92,0	123,36	8,57	11,91
Носівський	81	1125	13	26	4	508	1135	65,2	550,87	14,53	14,95
Прилуцький	75	876	8	20	2	456	1081	177,3	274,63	4,59	9,32
Ріпкинський	93	570	9	31	3	926	1094	58,0	174,94	5,81	17,13
Семенівський	84	470	8	44	4	908	963	72,3	89,96	8,64	9,57
Сосницький	53	477	7	26	3	455	720	36,0	69,60	3,72	5,19
Срібнянський	25	174	4	21	3	195	428	13,3	47,16	1,03	5,53
Талалаївський	36	245	6	26	4	248	657	33,7	94,86	3,69	4,65
Чернігівський	230	1402	16	43	3	1945	1461	312,6	260,13	12,39	10,18
Щорський	68	668	11	27	4	641	880	38,0	359,94	6,09	7,60
м. Ніжин	212	4740	33	30	5	1670	4808	262,0	1094,47	26,72	30,86
м. Прилуки	260	3150	26	45	5	2297	3178	526,0	1242,49	21,41	18,30
м. Чернігів	2206	20822	156	74	6	16773	23227	4210,2	8937,03	131,59	141,65
ВСЬОГО	4950	44500	450	46	5	38300	58100	7300,00	16500,00	330,00	420,00

Таблиця 4. Порівняльна таблиця показників розвитку малого та середнього підприємництва

№ п/п	Показник	2011 рік (факт)	2012 рік (очікуване)	2013 рік (прогноз)	2014 рік (прогноз)
	Кількість суб'єктів малого і середнього підприємництва, в т.ч.:				
	<i>суб'єктів малого підприємництва:</i>				
	малих підприємств, од. *	4811	4850	4900	4950
	фізичних осіб – підприємців, тис. осіб	43,56	43,71	44,24	44,50
	<i>суб'єктів середнього підприємництва:</i>				
	середніх підприємств, од. *	438	439	440	450
	Кількість малих підприємств на 10 тис. осіб наявного населення	44	44	45	46
	Кількість середніх підприємств на 10 тис. осіб наявного населення	4	4	4	5
	Чисельність працюючих у суб'єктів малого і середнього підприємництва (юридичних осіб), тис. осіб в т.ч.:				
	<i>у суб'єктів малого підприємництва</i>	37,9	38,0	38,2	38,3
	<i>у суб'єктів середнього підприємництва</i>	57,76	57,86	57,96	58,10
	Обсяги реалізованої продукції (робіт, послуг) малих підприємств, млн грн	6016,87	6350,20	6800,00	7300,00
	Обсяги реалізованої продукції (робіт, послуг) середніх підприємств, млн грн	12184,63	13400,00	14750,00	16500,00
	Надходження від діяльності суб'єктів малого підприємництва (юридичних і фізичних осіб) до місцевого бюджету, млн грн	188,22	240,00	280,00	330,00
	Надходження від діяльності суб'єктів середнього підприємництва (юридичних осіб) до місцевого бюджету, млн грн	222,38	290,00	350,00	420,00

* Показники наведені за даними статистики, райдержадміністрацій, виконавчих комітетів міських рад та обчислені розрахунково

Елементи інфраструктури підтримки підприємництва у Чернігівській області

№	Назва	ПІБ керівника	Контактні дані
Бізнес-центри			
1.	КП «Ніжинський районний центр сприяння бізнесу»	Лобань О.П.	м.Ніжин, вул. Лашенко, 12 тел. (231) 91-6-75
2.	Філія №21 ТОВ бізнес-центр «Господар»	Пенський М.М.	смт Срібне, вул. Леніна, 44
Кредитні спілки			
1.	Кредитна спілка «Оберіг»	Матіско М. Г.	м. Бахмач, вул. Першотравнева, 36 (235) 5-17-95
2.	Відокремлений підрозділ № 11 кредитної спілки «Деснянська»	Скабенюк А. А.	м. Борзна, вул. Г.Барвінок, 9 (253) 3-42-86
3.	Кредитна спілка «Копілка»	Киричок Г.М.	м. Ічня, пров. Міліцейський, 5 кв.4 (233) 2-11-63
4.	Кредитна спілка «Довіра-Ічня»	Шевченко С. О.	м. Ічня, вул. Трудова, 10 (233) 2-48-48
5.	Відокремлений підрозділ №13 кредитної спілки «Деснянська»	Самко Л.І.	Козелецький р-н, м. Остер вул. Б. Хмельницького, 77 (246) 3-13-50
6.	Відокремлений підрозділ №4 кредитної спілки «Деснянська»	Самко Л.І.	смт Козелець вул. Комсомольська, 13
7.	Корюківська районна кредитна спілка «Корюківська»	Савченко Т.Г.	м. Корюківка, вул. Шевченка, 56, (257) 3-15-05
8.	Кредитна спілка «Дія»	Пилипенко В.М.	м. Мена, вул. Жовтнева, 2 (244) 2-11-53
9.	Відокремлений підрозділ № 10 кредитної спілки «Деснянська»	Голубовська Л.В.	м. Новгород-Сіверський, вул.. Поштова, 10 (258)3-17-97
10.	Відокремлений підрозділ № 8 кредитної спілки «Деснянська»	Онищук Т.М.	м. Носівка, вул. Вокзальна, 2 (242) 2-11-46
11.	Районна кредитна спілка «Гетьман»	Харченко С.І.	м. Прилуки, вул. Київська, 220 (237) 5-06-92
12.	Кредитна спілка «Однодумці»	Ніколаєнко Ю.В.	м. Прилуки, вул. Дружби народів, 34 (237) 5-36-33
13.	Кредитна спілка «Сосницька»	Васюк В. О.	смт Сосниця, вул. Виноградського, 22 (255) 2-75-02

14.	Сокиринська кредитна спілка ім. Григорія Галагана	Купрієнко М. П.	Срібнянський район с. Сокиринці, вул. Садова, 6 (239) 2-56-21
15.	Кредитна спілка «Партнер-Чернігівщина»	Іванов М.І.	м. Чернігів, вул. Горького, 23, оф.208 (0462) 660-676
16.	Кредитна спілка «Форвард»	Петренко С.В.	м. Чернігів, вул. Пушкіна, 16 оф.202 (0462) 5-90-76
17.	Кредитна спілка «Класична»	Кобець Д.В.	м. Чернігів, вул. Гетьмана Полуботка, 6А, оф.4, (0462) 97-08-70
18.	Кредитна спілка «Ощадне товариство»	Шелупець Т. Л.	м. Чернігів, вул. Щорса,4, (0462) 97-05-23
19.	Кредитна спілка “БЕРЕГІНЯ-СІМ”	Душенюк Г.І.	м. Чернігів, вул. Морозова, 36
20.	Кредитна спілка “Укрсоцкредит”	Порало А. І.	м. Чернігів, проспект Перемоги, 95 (0462) 77-99-45
21.	Кредитна спілка “Деснянська”	Курганський П.М.	м. Чернігів, вул. Коцюбинського, 49-А (0462) 77-47-84
22.	Кредитна спілка “Гарантія-Кредит”	Бунін А.Ю.	м. Чернігів, вул. Шевченка, 5, (0462)69-98-74
23.	Кредитна спілка “Народна Воля”	Розумна А.М.	м. Чернігів, вул. Полуботка, 8-А (0462) 651-538; 651-253
24.	Кредитна спілка “Добробут України”	Темнюк В.В.	м. Чернігів, пр. Перемоги, 147 (0462) 612-927
25.	Кредитна спілка “Президент клуб”	Марченко В.Л.	м. Чернігів, вул. Воїнів Інтернаціоналістів, 1-А (0462) 606-404
26.	Кредитна спілка “Селянський кредит”	Сьомака М. Г.	м. Чернігів, пр. Миру, 51, (0462) 674-543
27.	Кредитна спілка “Чернігівська”	Грінченко В.М.	м. Чернігів, вул. Шевченка, 105-А/107 67-02-64, 050-465-40-52
28.	Кредитна спілка “Моя родина”	Маковій О.А.	м. Чернігів, пр. Перемоги, 139
29.	Відокремлений підрозділ № 2 кредитної спілки “Деснянська”	Нестеренко М.Г.	м. Городня, вул. Леніна, 8а
30.	Філія № 1 ТОВ «Мікрокредит»	Танков Д. Ц. Мабло Ю. С.	м. Прилуки, вул. Вокзальная 44, (237) 9-12-61
31.	Філія № 3 ТОВ «Мікрокредит»	Танков Д. Ц. Мабло Ю. С.	м. Ніжин, вул. Московська 3а, (231) 9-19-90
32.	Борзнянське відділення кредитної спілки “Чернігівська”	Марченко В.В.	м. Борзна, вул. Куліша, 98 (253) 3-44-22

33.	Бобровицьке відділення кредитної спілки "Чернігівська"	Сидоренко О.Л.	м. Бобровиця, вул. Незалежності, 67 (232) 2-15-94
34.	Бахмацьке відділення кредитної спілки "Чернігівська"	Чала Н.Д.	м. Бахмач, вул. Я.Мудрого, 24 (235) 2-13-13
35.	Ніжинське відділення кредитної спілки "Чернігівська"	Дорошенко В.О.	м. Ніжин вул. Московська, 22а (231) 2-33-04, 2-13-10
36.	Перша Ніжинська філія ПТ "Ломбард-скарбниця"	Заєць Ю.І.	м. Ніжин, вул. Гоголя, 11 050-465-98-51
37.	Прилуцьке відділення кредитної спілки "Чернігівська"	Білоус Р.П.	м. Прилуки вул. Переяславська, 59 (237) 9-57-08, 3-42-26
38.	Ріпкинське відділення кредитної спілки "Чернігівська"	Литвиненко Л.О.	смт Ріпки, вул. Попудренка, 1 (241) 2-13-10, 2-33-04
39.	Носівське відділення кредитної спілки "Чернігівська"	Юрченко В.М.	м. Носівка, вул. Вокзальна, 1/1 (242) 2-74-21
40.	Коропське відділення кредитної спілки "Чернігівська"	Зозуля Н.В.	смт Короп, вул. Поштова, 6 (256) 2-76-83
41.	Козелецьке відділення кредитної спілки "Чернігівська"	Нечай В.С.	смт Козелець, вул. Комсомольська, 40 (246) 4-29-70
42.	Городнянське відділення кредитної спілки "Чернігівська"	Криволап В.Г.	м. Городня, вул. Чумака, 4 (245) 2-48-19
Фонди підтримки підприємництва			
1.	Комунальне підприємство "Фонд підтримки підприємництва"	Разон В.М.	м. Ніжин, вул. Глібова, 5 (231) 2-25-74
2.	Державна організація "Регіональний фонд підтримки підприємництва по Чернігівській області"	Лісовий А.М.	м. Чернігів, проспект Миру, 49-А (0462) 65-15-12
Інноваційні фірми і компанії			
1.	Товариство з обмеженою відповідальністю "Інженерний інноваційний центр "Новатор"	Пекуровський Л.Й.	м. Чернігів, проспект Миру, 12 (0462) 626-618; 4-42-32
Біржі			
1.	Представництво товариства з обмеженою відповідальністю "Товарна біржа "Гарант"	Ткаченко Ю.Ю.	м. Ніжин, вул. Московська, 78 (231) 4-51-21; 4-13-14
2.	ТОВ «Ніжинська регіональна товарна біржа»	Гапен В. Р.	м. Ніжин, вул. Орджонікідзе, 24, кв.4 (231) 2-36-78

3.	Товариство з обмеженою відповідальністю “Товарна біржа “Гарант”	Юшко С. В.	м. Чернігів, вул. Пушкіна, 16 (0462) 67-71-08
4.	Товариство з обмеженою відповідальністю “Чернігівська Регіональна товарна біржа”	Лейнвебер І.І.	м. Чернігів, вул. Гоголя, 10/3 (04622) 2-30-84, 614-523
5.	Товариство з обмеженою відповідальністю “Універсальна товарна біржа “Соціум”	Подволоцький В.В.	м. Чернігів, проспект Миру, 68/1508 (0462) 66-10-64
6.	Товарна біржа “Українська – Чернігів”	Мільнєв Ю. М.	м. Чернігів, вул. Шевчука, 8 кв. 31 (0462) 639-037; 067-787-55-69
7.	Чернігівська обласна товарна-агропромислова біржа	Бачурний В. М.	м. Чернігів, проспект Миру, 14 (0462) 626-544
8.	Товарна біржа “Чернігівська земельна біржа”	Овчар О. В.	м. Чернігів, вул. Нахімова, 30 (0462) 610-125
9.	Чернігівська філія товарної біржі «Універсальна товарна біржа «Придніпровська»	Райфурак А.В.	м. Чернігів, вул. Нахімова, 30

Інформаційно-консультаційні установи

1.	Філія ТОВ “Український сертифікаційний центр”	Шапаренко Т. О.	м. Бахмач, вул. Я. Мудрого, 24 (235) 2-17-10
2.	ФОП Загалець О.М.	Загалець О. М.	м. Корюківка, вул. Шевченка, 83 (257) 2-17-98
3.	Прилуцька районна сільськогосподарська дорадча служба	Добренький С. В.	м. Прилуки, вул. Київська (237) 5-25-64
4.	“Центр підтримки підприємництва”	Бутко С.П.	м. Прилуки, вул. Київська, 281, к.29 а (237) 3-12-96
5.	Центр з економічно-правових питань “Діалог”	Сердюк І. К.	смт Талалаївка, вул. Леніна,16
6.	Товариство з обмеженою відповідальністю «Десна консалтинг»	Добровінська О. С.	м. Чернігів, проспект Перемоги, 93 (0462) 611-762
7.	Приватне підприємство “Консалтингова компанія “Юран”	Юрченко Ю. І.	м. Чернігів, вул. Любецька, 33 067-972-36-42
8.	Філія ТОВ “Український сертифікаційний центр”	Шапаренко Т. О.	м. Бахмач, вул. Я. Мудрого, 24 (235) 2-17-10

Аудиторські фірми			
1.	Приватне підприємство аудиторська фірма “Бізнес-М”	Мошенська М. В.	м. Прилуки, вул. П.Комуни, буд. 2/5 (04637) 5-36-33
2.	Товариство з обмеженою відповідальністю аудиторська фірма “Порада”	Гаркавий І.В.	м. Чернігів, вул. Котляревського, 4, к. 132 (0462) 5-37-11, 050-448-03-92
3.	Приватне підприємство аудиторська фірма “Баланс-Аудит”	Бут В. В.	м. Чернігів, проспект Миру, 68/612 (0462) 661-138
4.	Приватне аудиторське підприємство “Аудит-ЛМ”	Міхно Л.І.	м. Чернігів, проспект Миру, 21-А/64 (0462) 675-846
5.	Приватне підприємство “Аудиторська фірма “Альфа-аудит”	Плющ О. В.	м. Чернігів, вул. Шевченка, 105 А (04622) 97-32-49
6.	Приватна аудиторська фірма “Цурій-Аудит”	Цурій В. К.	м. Чернігів, вул. Пушкіна, 34-А/2 (0462) 675-215
7.	Приватне підприємство “Аудиторська фірма “Лотос”	Рядська В.В.	м. Чернігів, вул. Горького, 84/111 (0462) 651-863
8.	Приватне підприємство “Аудиторська фірма “Експрес-аудит”	Митькевич С. П.	м. Чернігів, вул. Ушинського, 9, к.1 (0462) 97-21-09, 4-03-61
9.	Товариство з обмеженою відповідальністю “РФС-АУДИТ”	Пчелінцева І.В.	м. Чернігів, вул. Мстиславська, 9 (0462) 675-131, 676-434
10.	Приватне підприємство “Аудиторське агентство “Чернігів-Аудит”	Руденок В.Ю.	Чернігівський район, просп. Перемоги, 39 оф.15 (04622) 4-10-78
11.	Товариство з обмеженою відповідальністю аудиторська фірма «Аналітико-аудиторське агентство «Гарівас-ТМ»	Гаркавий І.В.	м. Чернігів, вул. Котляревського, 4, кв.132 050-448-03-92
12.	Приватне підприємство “Аудиторська фірма “Бізнес-Аудит”	Лаленкова В. Г.	м. Чернігів, просп. Миру, 14, тел.77-43-47, 4-02-41, 067-980-93-88
13.	Товариство з обмеженою відповідальністю «Аудиторська фірма «ЛІАНА»	Голдіна С.М.	м. Чернігів, проспект Перемоги, 39, оф.25 (0462) 4-40-89, 95-92-08
14.	Приватне підприємство «Аудиторська фірма «Аврора»	Костенко В.М.	м. Чернігів, вул. Воровського, 20 а (0462) 67-87-11, 67-88-64
15.	Товариство з обмеженою відповідальністю «Аудиторсько-консалтингова Компанія «НІЛ»	Ляшенко Н. І.	м. Чернігів, вул. 50 років ВЛКСМ, 14а (0462) 60-56-07

Об'єднання підприємців			
1.	Осередок "Спілки малих, середніх приватизованих підприємств України"	Ткаченко В. І.	м. Бахмач, вул. Дружби, 4 (235) 3-14-59
2.	Громадська організація підприємців	Тищенко Ф. М.	м. Бахмач, вул. Крупської, 19/1
3.	Бахмацька районна організація роботодавців „Партнер”	Булах І.М.	м.Бахмач, вул. Петровського,56
4.	Бахмацьке відділення громадської організації «Асоціація платників податків України»	Глуценко С. О.	м. Бахмач, вул. Першотравнева, 33/35
5.	Спілка підприємців Бобровицького району	Ровний С.Т.	м. Бобровиця вул. Держинського, 50 (232) 2-19-29
6.	Асоціація приватних автомобільних перевізників	Баранчук С.М.	м. Бобровиця, вул. Бричанська, 18 А (232) 2-44-58
7.	Спілка підприємців Борзнянського району Чернігівської області	Нетреба М.П.	м. Борзна, вул. Незалежності, 5/5 (253) 21451
8.	Асоціація фермерів та приватних землевласників	Миколенко В. І.	м. Борзна, вул. Незалежності, 85
9.	Борзнянське районне об'єднання спілки підприємців малих, середніх і приватизованих підприємств України	Артеменко О.А	м.Борзна вул.Леніна,76/32, (253) 2-26-27
10.	Осередок спілки підприємців малих середніх і приватизованих підприємств України в Борзнянському районі	Шурубуря С.І.	м.Борзна вул.Леніна, 5а/6
11.	Асоціація підприємців та підприємств малого і середнього бізнесу Городнянського району	Лучніков С.О.	м. Городня, вул. Чумака, 2/17 (245) 2-57-56
12.	Спілка підприємців "Єдність"	Непочатих О.В.	Козелецький район, м. Остер (246) 3-13-34; 3-19-88
13.	Спілка підприємців Козелецького району «Десна»	Коваленко М. І.	Козелецький район, смт Десна, вул. Довженка, 44/1 (246) 4 61 06
14.	Коропська районна організація підприємців	Мисник М. І.	смт Короп, вул. Київська, 71 А (256) 2-16-82
15.	Корюківська районна громадська організація „Корюківська організація роботодавців”	Байдак М. Б.	м. Корюківка, вул. Шевченка, буд. 60, (257) 2-26-56

16.	Громадське об'єднання Менської місцевої організації підприємців-роботодавців "Діалог"	Фесюн Ф.І.	м. Мена, вул. Троїцька, 4
17.	Рада сільгоспвиробників Менського району	Прищеп В.Ф.	м. Мена, вул. Свердлова, 23 (244) 2-14-13
18.	Громадська організація «Молоковиробник Менщини»	Кот Ю. І.	м. Мена, с. Феськівка, (244) 4-17-35
19.	Ніжинське об'єднання роботодавців	Шевчук В. С.	м. Ніжин, вул. Березанська, 108, (231) 2-44-35
20.	Асоціація «Об'єднання підприємців Ніжинщини»	Шкурко М.П.	м. Ніжин, вул.Московська,7А (231) 5-44-32
21.	Громадська організація «Підприємець»	Дрозд Н.Г.	м. Ніжин, вул.Московська, 13
22.	Громадська організація "Спілка захисту підприємництва у м. Ніжині"	Мамедов В. Х.	м. Ніжин вул. Московська,1, (231) 3-18-63
23.	Новгород-Сіверське районне громадське об'єднання підприємців	Кропот В.М.	м. Новгород -Сіверський, вул. К. Маркса, 3 (258) 3-15-99
24.	Новгород-Сіверська районна організація роботодавців	Пунтус С. В.	м.Новгород-Сіверський, вул. Леніна, 32а
25.	Прилуцька спілка підприємців центрального ринку	Бусло Г.М.	м. Прилуки, вул. Котовського, 51 (237) 4-11-63
26.	Об'єднання підприємців центрального ринку міста Прилуки	Гавриш О.М.	м. Прилуки вул. Незалежності, 61 (237) 3-22-25
27.	Прилуцький районний союз захисту та сприяння малому бізнесу	Макеєнко О. Ф.	м. Прилуки вул. Андріївська, 37 (237) 3-39-51
28.	Спілка підприємців "Прилуччина"	Блінова Н.А.	м. Прилуки, вул. Вокзальна, 44 кв. 90, (237)3-42-12
29.	Громадська організація спілка промисловців та підприємців "Співпраця"	Рожко М.В.	м. Прилуки, вул. Миколаївська, 117/28
30.	Об'єднання громадян "Спілка підприємців Прилуччини"	Костюк О. І.	м. Прилуки, вул. Київська, 307 (237)3-42-07
31.	Семенівська районна громадська організація «За Семенівщину»	Бондаренко П.С.	м.Семенівка вул.Б.Хмельницького, 4а/3 068-237-85-40
32.	Семенівська районна міжгалузєва організація роботодавців	Коваленко О. В.	Семенівський район, с. Іван - Путь
33.	Сосницька організація роботодавців промислових підприємств, організацій та підприємців району	Козлов П.В.	смт Сосниця, Вул. Грушевського, 15

34.	Сосницька районна організація роботодавців у галузі сільського господарства району	Бондаренко М.І.	смт Сосниця, Вул. Грушевського, 15
35.	Спілка підприємців	Сорока К.М.	смт. Талалаївка, вул. Ватутіна, 4а, кв.1
36.	Талалаївська районна організація роботодавців	Васеленко О. П.	смт.Талалаївка, вул..Леніна, 5
37.	Щорська районна спілка підприємців "Фортеця"	Герасименко В. М.	м. Щорс, вул. 30 років Перемоги, 2-а, (254) 2-17-92
38.	Спілка підприємців Коржівського ринку	Ніколаєнко У. І.	м. Щорс, вул. 1 Травня, 1 (254) 2-17-42
39.	Чернігівська районна громадська організація Асоціація приватних автомобільних перевізників	Чернуха О. А.	Чернігівській район, с. Киїнка, вул. Корольова, 19
40.	Асоціація фермерів та приватних землевласників Чернігівського району	Ткаченко Г.М.	Чернігівській район, с. Рудка, вул. Радянська, 163
41.	Асоціація виробників картоплі та крохмалопродуктів України	Купріянов В. П.	Чернігівській район, смт Седнів, вул. Я.Лизогуба, 1 а
42.	Обласна галузева організація роботодавців "Асоціація аграріїв Чернігівщини"	Панченко О. Г.	Чернігівській р-н, с. Кошівка, вул.Шосейна,3в. (0462) 677-909
43.	Чернігівська міська громадська організація "Ліга роботодавців Чернігова"	Аверченко С. М.	м. Чернігів, вул. Любецька, 155 (0462) 678-127
44.	Чернігівська обласна організація Спілки жінок України	Дорожкіна І.В.	м. Чернігів, вул. Шевченка,105-а (04622) 3-34-52
45.	Чернігівська обласна організація підприємців-роботодавців "Чернігівщина"	Бойправ Б. С.	м. Чернігів, пр. Перемоги, 95 а, кім. 1-22 (0462) 651-456
46.	Асоціації підприємств малого та середнього бізнесу Чернігівщини "Дія"	Мовша М.Б.	м. Чернігів, вул. Попова, 18 (0462) 970-814, 970-813
47.	Місцевий осередок ГО «Всеукраїнське об'єднання підприємців малого та середнього бізнесу «Фортеця» у Чернігівській області	Березинець І.Г.	м. Чернігів, вул. Суворова, 16, кв. 3 974-490, 093-25-27-024
48.	Чернігівське обласне об'єднання організацій роботодавців	Пась В.І. Михалевич М. М.	м. Чернігів, вул. Щорсв,78, моб. 050-355-41-13
49.	Громадська організація "Чернігівській обласний осередок Всеукраїнської ГО "Всеукраїнська спілка підприємців"	Герасименко Д. П.	м. Чернігів, вул. Святомиколаївська,4 кв.9

50.	Чернігівське регіональне відділення Української спілки промисловців та підприємців "Полісся"	Козирев В. М.	м. Чернігів, вул. Одинцова, 25 (0462) 3-43-44; 95-25-56
51.	Спілка підприємців Чернігівщини	Старобінський О.Я.	м. Чернігів, вул. Шевченка, буд. 105-а
52.	Чернігівське обласне відділення Міжнародної спілки українських підприємців	Мельничук В.В.	м. Чернігів, вул. Святомиколаївська, 12а
53.	Чернігівське регіональне відділення Спілки підприємців малих, середніх і приватизованих підприємств України	Бей О.А.	м. Чернігів, пр-т. Миру, 68, оф.401
54.	Чернігівська обласна організація роботодавців "Співдружність"	Козир В.О.	м. Чернігів, вул. Борисенка, 39
55.	Галузева організація роботодавців в сфері телекомунікацій та інформаційних технологій Чернігівської області	Лисенко І. А.	м. Чернігів, вул. Одинцова, 17-а
56.	Чернігівська обласна організація роботодавців автомобільного транспорту	Петришин В.Г.	м. Чернігів, вул. Мстиславська, 57. (0462) 72-85-41
57.	Чернігівська обласна організація роботодавців підприємств хімічної і нафтохімічної промисловості	Головач С. М.	м. Чернігів, вул. Щорса, 78
58.	Громадська організація „Організація роботодавців в сфері торгівлі Чернігівської області”	Бурковський Л. Г.	м. Чернігів, вул. Кирпоноса, 12
59.	Чернігівська обласна організація роботодавців підприємств текстильної галузі легкої промисловості України	Гречко М. М.	м. Чернігів, вул. Щорса, 66
60.	Чернігівська обласна організація роботодавців галузі охорони здоров'я	Романюк М. М.	м. Чернігів, вул. Волковича, 25 (0462) 678-575
61.	Чернігівська обласна організація роботодавців туристичних агентств, готелів та санаторно-курортних організацій	Караван Н.Г.	м. Чернігів, вул. Держинського, 9-а
62.	Обласна організація роботодавців "Асоціація роботодавців Чернігівщини"	Берестовий С.О.	м. Чернігів, вул. Воїнів-інтернаціоналістів, 21-А

63.	Обласна галузева організація роботодавців "Асоціація будівельників Чернігівщини"	Адаменко Д.М.	м. Чернігів, вул. Кільцева, 7. (0462) 97-79-09
64.	Чернігівська обласна галузева організація роботодавців "Спілка промисловців"	Хрущ А. В.	м. Чернігів, вул. Текстильників, 2. (0462) 664-552
65.	Чернігівська обласна галузева організація роботодавців сфери торгівлі та послуг	Склярець А.В.	м. Чернігів, вул. Любецька, 70. (0462) 649-226
66.	Чернігівське обласне об'єднання організацій роботодавців "Сіверщина"	Лазар В. Л.	м. Чернігів, вул. Любченка, 3. (0462) 677-909
67.	Чернігівська обласна організація роботодавців агропромислового комплексу	Чубовський С.М.	м. Чернігів, пр-т. Миру, 14
68.	Чернігівська обласна організація роботодавців "Солідарність"	Шпак В.А.	м. Чернігів, вул. Музикальна, 1, корпус 12. 097-407-32-07
69.	Громадська організація «Чернігівський обласний клуб підприємців «Наша справа»	Соколовська Л.О.	м. Чернігів, вул. Савчука, буд. 3, кв. 224, - 097-750-87-81
Агенції розвитку			
1.	Бахмацька агенція регіонального розвитку "Вікторія"	Самченко О. В.	м. Бахмач, вул. Жовтнева, 42 (235) 3-28-81
2.	Громадська організація "Агенція регіонального розвитку Бахмаччини"	Шапаренко Т.О.	м. Бахмач, вул. Я. Мудрого, 24 (235) 2-17-10
3.	Агенція регіонального розвитку Коропщини	Михайлов А. П.	смт Короп вул. Горького, 15/1, (256) 2-13-94
4.	Агенція регіонального розвитку	Гуз А. М.	смт Куликівка, вул. Щорса, 67, (243) 2-12-53
5.	Районна громадська організація "Агенція регіонального розвитку "Сіверський край"	Гусак І. М.	м. Н.-Сіверський, вул. К.Маркса, 3
6.	Ніжинська агенція регіонального розвитку	Лобань О.П.	м. Ніжин, вул. Лашенко, 12 (231) 2-04-31
7.	Неприбуткова громадська організація "Агенція розвитку Ніжина"	Толмачов В.П.	м. Ніжин, вул. Кирилівська, 23А (231)2-31-77
8.	Прилуцька міськрайонна громадська організація «Інституція відродження та розвитку міста»	Королевський С.Я.	м. Прилуки, вул. Войкова, 7 кв.14, (237) 5-55-35

9.	Ріпкинська районна громадська організація “Центр сприяння економічному та соціальному розвитку Ріпкинського регіону”	Кашуба Л.О.	м. Ріпки, вул. Святомиколаївська, 92 066-35-95-407 096-43-70-388
10.	Приватне підприємство “Агенція захисту інтелектуальної власності в Україні”	Радченко О.О.	м. Чернігів, вул. Горького, 5, кв.6 (0462) 61-07-88
11.	Чернігівська обласна благодійна організація “Агенція регіонального розвитку “Вектор”	Кнуренко С.В.	м. Чернігів, вул. П’ятницька, 50 (0462) 665-730
Інші елементи інфраструктури			
1.	Чернігівська обласна асоціація кредитних спілок	Пилипенко В. М.	м. Мена, вул. Жовтнева, 2, оф. 3 (244) 3-31-53
2.	ГСП “Ресурсний центр” при ДО “Регіональний фонд підтримки підприємництва по Чернігівській області”	Мешок Л.Г.	м. Чернігів, проспект Миру, 49-а (0462) 65-15-12
3.	Обласна громадська організація “Академія розвитку ділових можливостей людини”	Барбаш В.А.	Чернігівський район, с. Радянська Слобода, пров. Радгоспний, 6
4.	“Чернігівська профспілка підприємців”	Варнакова О.Ю.	м. Чернігів, вул.Примакова,9 (0462) 67-86-25
5.	Чернігівська міська профспілка “Підприємець”	Сальва В. О.	м. Чернігів, проспект Перемоги, 95-а (0462) 674-999
6.	Обласна профспілка підприємців “Єдність”	Жимолостнова С.К.	м. Чернігів, пров. Жовтневий, 12/2, (0462) 612-295
7.	Районна профспілка підприємців “Захист”	Назаренко Г. М.	м. Корюківка, вул. Весняна, буд. 17, кв.2
8.	Первинна профспілкова організація підприємців Куликівського району всеукраїнської профспілки “Захист справедливості”	Алекса С.М.	смт Куликівка, вул. Стадіонна, ба, кв.8, (243) 2-13-25
9.	Чернігівська обласна організація Всеукраїнської профспілки працівників і підприємців торгівлі, громадського харчування та послуг	Подолько Л. І.	м. Чернігів, вул. Шевченка, 5
10.	Чернігівська обласна організація Всеукраїнської професійної спілки товаровиробників та підприємців	Загуменний М.О.	м. Чернігів, вул. Попудренка, 8а

11.	Первинна профспілкова організація Чернігівської обласної організації Всеукраїнської профспілки працівників і підприємців торгівлі, громадського харчування та послуг	Коряченко О.В.	м. Чернігів, вул. Шевченка, 5 тел.77-39-10
12.	Професійна спілка «Підприємці ринків Чернігова»	Тітов С.В.	м. Чернігів, вул. Молодчого 12, кв. 18
13.	Профспілка підприємців «Чернігівщина»	Шпак Д.М.	м. Чернігів, пр-т Перемоги, 95 к..46
14.	Первинна профспілкова організація підприємців «Привокзальний»	Горбач В.В.	м. Чернігів, пр-т Перемоги, 9
15.	Первинна профспілкова організація "Чернігівська профспілка підприємців" (територія діяльності - 5 пав. «Центрального» ринку)	Адаменко Т.Ф.	м. Чернігів, вул. Примакова, 9
16.	Первинна профспілкова організація "Чернігівська профспілка підприємців" (територія діяльності - 2 пав. «Центрального» ринку)	Примаченко О.А.	м. Чернігів, вул. Примакова, 9
17.	Первинна профспілкова організація – Профспілка підприємців «Підприємець» ринку «Нива» м. Чернігова	Камлик О.М.	м. Чернігів, вул. 50 років СРСР, 5 674-999
18.	Первинна профспілкова організація „Профспілки підприємців – власників малих архітектурних форм м. Чернігова”	Руденко С.М	м. Чернігів, пр-т Перемоги, 95 оф.46
19.	Первинна профспілкова організація – Профспілка підприємців «Підприємець» Центрального ринку м. Чернігова	Сергєєва Л.В.	м. Чернігів, вул. Кирпоноса, 1
20.	Чернігівська міська профспілкова організація «Профспілка підприємців «Нива»	Пустоветов О.В.	м. Чернігів, вул. 50 років СРСР, 5 3-70-66
21.	Первинна профспілкова організація – Профспілка працівників «Підприємець» Привокзального ринку м. Чернігова	Полугайко О.І.	м. Чернігів, пр-т Перемоги, 9
22.	Первинна професійна спілка «Підприємці за майбутнє»	Волинець А. М.	м. Чернігів, вул. Щорса, 33, кв. 17